

A propòsit de la preposició «excepte»

Carles Riera

La preposició *excepte* pertany al grup de preposicions procedents de participis, actuals o etimològics¹, com *llevat*, *tret* i *salvat*, les quals expressen «una relació que denota exclusió» (DIEC, s. v. *llevat*). Notem que la partícula *llevat* pot anar seguida de la preposició *de* (*llevat de*), que *tret* hi va rarament i que *excepte* i *salvat* no hi van mai. Exemples:

Llevat (o **salvat**) *error o omissió* / **Llevat d'uns quants, tots foren empresonats** / **Tret de comptats casos, els malalts d'hepatitis se salven** / *Aquesta regla es compleix sempre **tret** en el cas esmentat* (notem que *tret* va seguit de la preposició *en*, cosa que emmena l'elisió de l'altra possible preposició, *de*) / *Va venir tothom **excepte** el seu germà* / *Això es compleix sempre **excepte** en el cas citat* / *Li va deixar tots els seus béns, **salvat** la casa pairal*.

Cal tenir en compte que, en anglès, la preposició *except* (corresponent a la nostra *excepte*) ha d'anar seguida de la preposició *for*, formant el conjunt *except for* quan es tracta d'una excepció específica, no general. Exemple²: *The king has always ruled, **except for** a brief period in the 1970s* = *El rei ha regnat sempre, **excepte durant** un breu període en els anys setanta* (notem que el *for* anglès correspon al català *durant*).

Doncs bé, creiem que també s'ha d'admetre, en català, la combinació *excepte per* (paral·lela a l'anglesa *except for*) quan s'hi sobreentén *excepte per l'existència de* (equivalent a *si no fos per l'existència de*), com s'esdevé en els exemples següents:

1) *El local era gairebé buit, **excepte per** un parell de cambrers que recollien els gots i un home solitari, de cinquanta i tants anys, que seia en una cadira* (notem que s'hi sobreentén *excepte per l'existència d'* i que equival a *si no fos per l'existència d'*).

2) *Veu una magnífica mansió dels anys trenta en*

*excel·lent estat, **excepte per** alguna finestra trencada* (cas anàleg a l'anterior).

3) *L'hipocamp presenta un aspecte quasi normal, **excepte per** una lleugera dispersió en la capa 1 i per una petita ectòpia puntual* (cas anàleg als dos anteriors).

3) *Graellsia isabelae* és una papallona que, en tot el món, sols es troba a la península Ibèrica, **excepte per** alguna població petita que hi ha als Alps (cas anàleg als tres anteriors).

4) *El brot català sembla que ha evolucionat amb les seves pròpies dinàmiques, bastant relacionat amb el seu pes de població en el conjunt de l'Estat, **excepte per** un parell de pics més sobtats al començament, el dia 17 de març i al cap d'un mes, el dia 16 d'abril* (cas anàleg als quatre anteriors).

5) *Vaig entrar i vaig descobrir una habitació enfosquida, **excepte per** una única làmpada petita que il·luminava l'estança del microscopi amb el qual ell estava treballant* (cas anàleg als cinc anteriors).

Altres vegades, en canvi, la combinació *excepte per* s'ha de substituir pel gerundi *exceptuant*, per la locució *amb l'excepció de* o per altres solucions. Exemples:

1) *La constitució d'aquest quadrant és repetitiva, comprenent una zona totalment coberta (excepte per certes clarianes) per un terreny amb fullaraca i abundància de boixos (*Buxus sempervirens*)* → *La constitució d'aquest quadrant és repetitiva, comprenent una zona totalment coberta (**exceptuant-ne** certes clarianes) per un terreny amb fullaraca i abundància de boixos (*Buxus sempervirens*). O bé: ... *comprenent una zona totalment coberta (**amb l'excepció de** certes clarianes) per un terreny ...*: O bé, encara: ... **deixant a part** certes clarianes ...).*

¹ En el cas de *excepte*, es tracta d'un participi etimològic: del ll. *exceptus*, -a, -um, participi del v. *excipere* 'prendre de, exceptuar'. Cf. Josep Ruaix, *Català complet* / 2, Claret, Barcelona 2007, p. 239, nota 1.

² Cf. Lou Hevly, *Anglès fàcil*, Barcanova, Barcelona 2013, p. 72.

